

Posudek na doktorskou disertační práci

Daniela Bouška

**Židovská poutní místa na Blízkém východě a v Egyptě
v hebrejské cestopisné literatuře 12.- 16.století.**

S potěšením jsem si přečetl předloženou doktorskou disertační práci pana Mgr. Daniela Bouška jejímž tématem jsou židovská poutní místa na Blízkém východě a v Egyptě, poutě k těmto místům a zvyky s nimi spojené jak se odráží v židovské literatuře období 12.-16.století.

Mohu konstatovat, že autor se důsledně drží zadaného tématu a nikde se od něho neodchyluje. Práce je logicky rozvržena: nejprve pojednává o pramenech, poté podává historický pohled na poutě do oblasti Izraele, následuje přehled poutních míst mimo Izrael a v závěru se zabývá autor zvyky a projevy souvisejícími s uctíváním hrobů. Tato základní struktura je doplněna pasáží označenou jako appendix, která je věnována problematice Deseti ztracených izraelských kmenů a bájné řece Sambatjon. V příloze k předložené práci pak autor uvedl překlady vybraných pramenů vážících se ke zpracovávané tématice.

Hodnocení práce po stránce formální.

Předložená práce má všechny náležitosti požadované na doktorských disertačních pracích (prohlášení o samostatném zpracování, úvod, soupis používaných zkratk, přehled použitých pramenů a literatury.) Je opatřena bohatým poznámkovým aparátem.

Hodnocení práce po stránce obsahové.

Poznámkový aparát a připojený soupis pramenů a literatury svědčí o tom, že autor ve své práci využil v maximální míře jak existující literaturu, tak prakticky všechny texty, které se vztahují k vybranému tématu. Způsob využití a zpracování svědčí o tom, že autor dovede tvůrčím způsobem zpracovat literaturu a pracovat s prameny. Jeho překlady jak v samotném textu práce, tak i v příloze svědčí o výborném zvládnutí jazyka pramenů. To vše ho předurčuje k další odborné a vědecké práci. Jeho přehledné podání svědčí i o pedagogických schopnostech D. Bouška.

Bouškova práce představuje podle mého názoru nejen v českém prostředí originální studii v tom smyslu, že porovnává určité jevy doprovázející poutě k hrobům a úctu

k hrobům v židovském a islámském prostředí. Konkrétně mám na mysli porovnání poutí jako jednoho z projevů religiosity jak v islámu tak v judaismu, poukázání na shodné rysy a rozdíly, ovlivnění části židů žijících v islámských zemích muslimským prostředím. To vše s využitím pramenů, které, jak sám autor poznamenal, byly převážně využívány pouze jako historické prameny. I když v existující literatuře jsou tyto shody a rozdíly naznačeny, nebyly dosud takto komplexně zpracovány.

Připomínky.

Níže uvedené připomínky nejsou z mé strany chápány jako kritika předložené práce, ale spíše jako jisté náměty, co by bylo možno ještě zmínit či dopracovat.

Především se domnívám, že v úvodu by mohla být podrobněji charakterizována existující literatura k tématu, zejména z hlediska toho, co v této literatuře chybí a co autor hodlal svou prací doplnit.

Co se týče první části, v níž se zabývá prameny neudává vždy, kde je rukopis toho kterého pramene uložen, zda existuje, nebo jsou k dispozici pouze edice. Možná, že údaje o základních edicích by mohly být uvedeny přímo v textu a ne pouze v poznámkách.

Appendix, i když autor uvádí své důvody, považuji na částečně odbočující od tématu; ostatně sám autor vyslovil o zařazení této pasáže určité pochyby. Možná že místo tohoto appendixu by stálo za to věnovat poněkud více pozornosti postojům učenců k poutím a uctívání hrobů. Je zde pouze krátká pasáž o postojích francouzských a aškenázských akademií k pouti do Izraele. Bylo by zajímavé porovnat názory škol z různých oblastí, jak je to ostatně ve zmíněné pasáži naznačeno.

Uvítal bych kdyby autor předložené práce v rámci obhajoby uvedl, co ho vedlo ke zvolenému chronologickému vymezení zvoleného tématu. Existovaly poutě a návštěvy významných míst před 12. stoletím, změnil se naopak charakter poutí a návštěv po 16.století?

Také by bylo zajímavé sledovat postoje učenců k různým praktikám provozovaných při návštěvách svatých míst, považuje je rabínský judaismus za posvátná a pod.

Závěr.

Předloženou doktorskou disertační práci pana Daniela Bouška považuji za původní a objevnou. Přináší nové postřehy zejména ve srovnání islámu a judaismu a též ve srovnání aškenázských a ostatních židů. Práce zpřístupňuje mnoho materiálu, který by z jazykových důvodů nebyl jinak zájemcům a to i z řad odborné veřejnosti přístupný. Doporučuji, aby jednotlivé pasáže, možná s využitím mých připomínek, byly zpracovány formou odborných článků a publikovány (i cizojazyčně).
Předložená práce je z výše uvedených důvodů plně disertabilní, doporučuji jí přijmout k obhajobě jako podklad k udělení titulu Ph.D.

V Praze dne 27. března 2006

Doc. PhDr. Bedřich Nosek, CSc.
vedoucí Ústavu židovských studií
HTF UK